

Rok 2025 bude rokem řeky Vltavy. Národní památkový ústav spolu s partnery představil nový celoroční projekt

TISKOVÁ ZPRÁVA

Praha, 26. listopadu 2024

V roce 2025 si česká i světová veřejnost připomene 150. výročí od prvního uvedení symfonické básně Bedřicha Smetany *Vltava*. Při té příležitosti přichází Národní památkový ústav s projektem *VLTAVA slavná & splavná*, který připomene význam řeky Vltavy jako národního symbolu a kulturní cesty ve všech podstatných přírodních, kulturních, společenských i hospodářských souvislostech. K projektu se připojuje řada veřejných i privátních subjektů spojených s vltavským kulturním dědictvím. Celoroční program zahrnuje kulturní akce, edukační programy, přednášky, prohlídky vltavských památek a vyvrcholí v září stejnojmennou výstavou v Jizdárně Pražského hradu. Na ní se představí jedinečný soubor uměleckých děl, památek a historických dokumentů spjatých s Vltavou, v tomto rozsahu a komplexnosti vůbec poprvé v historii. Druhou významnou aktivitou projektu bude vytvoření a trvalá podpora tzv. Vltavské cesty.

Projekt se koná pod záštitou prezidenta České republiky Petra Pavla, ministra kultury Martina Baxy, ministra dopravy Martina Kupky, hejtmanky Středočeského kraje Petry Peckové a hejtmana Jihočeského kraje Martina Kuby.

Hlavními partnery Národního památkového ústavu v projektu jsou Národní galerie Praha, Národní muzeum, Národní technické muzeum, Uměleckoprůmyslové museum, Česká filharmonie a Správa Pražského hradu.

„Chceme upozornit na fenomén řeky Vltavy, na její široký historický, kulturní a společenský význam, který povede k vyhlášení řeky jako Evropské kulturní cesty. Vltava je ve všech ohledech národní řekou a výročí Smetanovy symfonické básně Vltava je pro tento cíl ideální. Památky, hudba, dějiny, sport, každodenní život, to všechno je Vltava a s ní spojené pozitivní emoce, které dnešní doba velmi potřebuje. Vstřícné reakce všech našich partnerů toto pozitivní zacílení jenom potvrzují a pevně věřím, že projekt dodá nám všem něco z vltavské energie a potěší i nejširší veřejnost,“ říká **Nad'a Goryczková, generální ředitelka Národního památkového ústavu** s tím, že ambicí projektu je, aby byla řeka Vltava v budoucnu zapsána mezi Kulturní stezky Rady Evropy.

Projekt *VL TAVA slavná & splavná* převezme symbolické žezlo od Roku české hudby 2024, který si připomínal 200 let od narození Bedřicha Smetany.

„Začátkem prosince vyvrcholí Rok české hudby Českým týdnem v New Yorku. Mám velkou radost, že před Koncertem mladých talentů, který Český týden v New Yorku zahájí, budu moci předat symbolickou štafetu generální ředitelce Národního památkového ústavu Nadě Goryczkové a projektu VL TAVA slavná & splavná, protože i ten je spojen s hudbou, a sice prvním uvedením Smetanovy Vltavy před 150 lety,“ říká **David Mareček, generální ředitel České filharmonie a ředitel Pražského filharmonického sboru.**

Česká filharmonie hudebním vystoupením, během něhož zazní *Vltava* v komorní úpravě, zahájí výstavu *VL TAVA slavná & splavná* na Pražském hradě a zároveň uskuteční sérii komorních koncertů na hradech a zámcích ve správě Národního památkového ústavu podél řeky Vltavy. Spolu s hráči České filharmonie se na koncertech bude podílet i Pražský filharmonický sbor, který navíc připraví i speciální edukační pořad. V plánu je také netradiční koncertní projekt v Ledeburských zahradách v Praze.

Stejnomená **výstava VL TAVA slavná & splavná**, která se uskuteční v Jízdárně Pražského hradu od září do prosince 2025, je jednou z hlavních aktivit projektu. U jejího zahájení bude také voda z pramene řeky Vltavy dopravená štafetou až do hlavního města.

„Národní muzeum se velice rádo zapojilo do tohoto symbolického projektu, který stejně jako Vltava samotná propojí významné kulturní instituce naší vlasti. Pro výstavu v Jízdárně Pražského hradu zapůjčíme celou řadu unikátních sbírkových předmětů z našich bohatých sbírek, z nichž nejcennější bude notový autograf symfonické básně Vltava. Návštěvníci budou moci spatřit také Smetanovy deníky, notové tisky, dobové dokumenty k premiéře Vltavy nebo také rukopis libreta opery Čertova stěna Elišky Krásnohorské. Zajímavostí bude také pískovcová socha Karla IV. ze Staroměstské mostecké věže. Na spolupráci s Národním památkovým ústavem a dalšími kulturními institucemi se těšíme a jsem přesvědčený, že výsledkem této spolupráce bude zcela výjimečný a pro veřejnost poutavý a zajímavý kulturní projekt,“ říká **generální ředitel Národního muzea Michal Lukeš.**

Do projektu se jako jeden z hlavních partnerů zapojuje i Národní galerie Praha (NGP), která se podílí na odborné přípravě výstavy *VL TAVA slavná & splavná*. A také rozsáhlou záůjčkou uměleckých děl na tuto výstavu.

„Vltava má moc inspirovat umělce, je to opravdu neobyčejná, výjimečná řeka. Vztah k ní se po staletí odráží v umění, ať už jde o tvorbu hudební, nebo výtvarnou. Kdekoli Vltava protéká, je výraznou součástí krajiny nebo města, každodenního života kolem i místní vizuální identity. A výtvarníci to ve svých dílech krásně zachycují,“ říká **generální ředitelka Národní galerie Praha Alicja Knast** a dodává: *„Je skvělý nápad upozornit tímto projektem na to, že řeka Vltava tvoří důležitou část české kultury.“*

Členkou kurátorského týmu je za NGP ředitelka Sbírký moderního umění NGP Veronika Hulíková, která spolu s kolegy z ostatní sbírek vybrala přibližně padesát děl. Jde např. o

ikonické malby předních českých krajinářů, které Vltava v průběhu 19. století inspirovala, Antonína Slavíčka, Josefa Mánesa, Bedřicha Havránka či Julia Mařáka, ale i díla významných představitelů evropského moderního umění Egona Schieleho a Oskara Kokoschky, jejichž životy se protnuly s Vltavou v Českém Krumlově a v Praze. Ze sbírek NGP budou na výstavě k vidění také umělecká díla, která jsou personifikací Vltavy, jako je například originál plastiky *Vltava*, lidově nazývané Terezka, od Václava Prachnera, který byl do roku 1955 součástí kašny ve výklenku ohradní zdi zahrady Clam-Gallasova paláce na Starém Městě v Praze, nebo reliéf *Praha a Vltava* od Stanislava Suchardy. Národní galerie Praha bude také připravovat doprovodný edukační program k výstavě *VLTAVA slavná & splavná*, který bude určen všem věkovým skupinám.

Národní technické muzeum výstavu obohatí o exponáty ze svých sbírek architektury a stavitelství – technické a jiné stavby i umělecká díla na Vltavě – a také o exponáty z oblasti lodní dopravy a energetiky, která mají vztah k řece Vltavě. Řadu exponátů budou moci návštěvníci spatřit poprvé.

„Bohatství sbírek Národního technického muzea je však velmi rozsáhlé, a proto jsme se rozhodli vystavit na půdě Národního technického muzea pod názvem ‚Vltava – skryté technické poklady‘ celou řadu dalších exponátů, a to především s důrazem na technická vodní díla na řece Vltavě, se kterými jsme se již plně sžili. Návštěvníci se seznámí s historií a stavbou některých vltavských mostů, se stavbami technických děl, jako jsou přehrady, s regulacemi řeky a lodní dopravou i s životem na řece a řekou jako kulturním fenoménem. I zde bude celá řada exponátů vystavena zcela poprvé,“ uvádí **generální ředitel Národního technického muzea Karel Ksandr**.

Dalším hlavním partnerem projektu je Uměleckoprůmyslové museum v Praze (UPM), které připravilo pro výstavu rozsáhlý soubor umělecké fotografie, grafiky a dalších exponátů zachycujících krajinné půvaby řeky, události i život na Vltavě v jeho všední realitě. Zastoupena zde budou díla Josefa Sudka, Zdenko Feyfara, Josefa Ehma, Heleny Wilsonové a mnoha dalších. *„Myslím, že výstava velmi pěkně ukáže, jak významným inspiračním zdrojem českých fotografů a výtvarníků byla tato národní řeka a také jak úzkou a často osobní vazbu k ní měla řada zakladatelů a mecenášů našeho muzea, jako například Vojtěch Lanna,“* říká **Radim Vondráček, ředitel Uměleckoprůmyslového musea v Praze a člen odborného kurátorského týmu výstavy**.

NGP a další spolupracující instituce včetně regionálních muzeí, galerií, církevních institucí, archivů i privátních osob zapůjčují na výstavu to nejlepší ze svých sbírek a fondů. *„Díky této jedinečné synergii se na výstavě představí ikonické malby nebo sochařská díla předních českých a evropských umělců, vzácné středověké listiny související s vltavskou plavbou, historické mapy, ale také zlato a perly rýžované a lovené ve Vltavě jako symbol kulturního bohatství řeky,“* říká **hlavní kurátor výstavy Petr Pavelec z Národního památkového ústavu**.

Rokem 2025 projekt *VLTAVA slavná & splavná* nekončí. V následujících letech totiž Národní památkový ústav společně se svými partnery vytvoří a bude trvale podporovat tzv. **Vltavskou kulturní cestu**, spojující významné památky a kulturní nebo přírodní místa na Vltavě. Některé z těchto památek jsou součástí Světového kulturního dědictví UNESCO (státní hrad a zámek Český Krumlov, Historické centrum Prahy, Tradice voroplavby), jiné jsou národními kulturními památkami (např. klášter Vyšší Brod, státní hrad Rožmberk, klášter Zlatá Koruna, státní zámek Veltrusy a další). Neopominutelnými zastávkami této cesty jsou místa v Národním parku Šumava, významné archeologické lokality po celém toku řeky, technické památky, dopravní a vodní stavby, chráněné krajinné oblasti, proslulé trampské osady, významná sportoviště, ikonické kulturní budovy a podobně. Vltava je v tomto smyslu česká kulturní cesta par excellence. Současně je to ale také evropská kulturní cesta. Jeden z jejích hlavních přítoků, Studená Vltava, se totiž formuje z menších potoků v Bavorsku a po soutoku Vltavy s Labem u Mělníka proudí vltavská voda až do Hamburku a odtud dál do otevřeného moře. Vltavská voda a s ní i zboží a myšlenky z Čech tak po staletí naplňovaly evropský prostor. Proto bude NPÚ usilovat o oficiální zapsání Vltavské cesty mezi Kulturní stezky Rady Evropy.

Na projektu *VLTAVA slavná & splavná* dále spolupracují:

Alšova jihočeská galerie; Antonín Krucký – sběratel obrazů; Arcibiskupství pražské; Archeologický ústav AV ČR Praha; Archiv hlavního města Prahy; Cisterciácké opatství Vyšší Brod; ČVUT; Galerie České spořitelny; Galerie hlavního města Prahy; Galerie Středočeského kraje; Jan Michl – sběratel obrazů; Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích; Jihočeské muzeum; Jihočeský kraj; Kancelář prezidenta republiky; Správa Pražského hradu; Královská kanonie premonstrátů na Strahově; Leopold Museum Vídeň; Město Český Krumlov; Město Horní Planá; Městské muzeum Sedlčany; Městské muzeum Týn nad Vltavou; Městské muzeum v Kralupech n. Vltavou; Městys Davle; Ministerstvo vnitra, odbor archivní správy; Moravská galerie v Brně; Muzeum hlavního města Prahy; Muzeum Klecany; Muzeum Šumavy Sušice; Muzeum umění Olomouc; Národní archiv; Národní filmový archiv; Národní park Šumava; Národní zemědělské muzeum v Hluboké nad Vltavou; Povodí Vltavy; Prácheňské muzeum; Prague Boats, Rabasova galerie Rakovník; Regionální muzeum Mělník; Regionální muzeum v Č. Krumlově; Ředitelství vodních cest ČR; Spolek Vltavan; Státní oblastní archiv Třeboň; Statutární město České Budějovice; Stifterhaus Linz; Středočeské muzeum v Roztokách u Prahy; Středočeský kraj; Universalmuseum Joanneum; Židovské muzeum v Praze.

Další informace o projektu najdete na webu projektu www.vltava2025.cz a na sociálních sítích

Facebook: [Vltava slavná & splavná](https://www.facebook.com/vltava2025)

Instagram: [@vltava_slavna_splavna](https://www.instagram.com/vltava_slavna_splavna)

Partneři projektu